



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



SYSTEMOWY PROJEKT AKTYWIZACJI – SPA W BYTOMIU

ZREALIZOWANY PRZEZ

MIEJSKI OŚRODEK POMOCY RODZINIE
W BYTOMIU W 2010 R.



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



O PROJEKCIE



OKRES REALIZACJI PROJEKTU:

1 stycznia 2010 r. – 31 grudnia 2010 r.

CEL PROJEKTU:

zwiększenie integracji społeczno – zawodowej kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy MOPR w Bytomiu, zagrożonych wykluczeniem lub wykluczonych oraz ich otoczenia.



CELE SZCZEGÓŁOWE PROJEKTU:

- zmniejszenie barier psychologicznych, społecznych i zdrowotnych przyczyniających się do izolacji społeczno – zawodowej kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy MOPR,
- zdobycie albo uzupełnienie umiejętności i/lub kwalifikacji, które ułatwiają powrót bądź zaistnienie na rynku pracy kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy MOPR,
- rozwój i upowszechnienie pracy socjalnej przyczyniającej się do aktywnej integracji kobiet i mężczyzn korzystających z pomocy MOPR.



OGÓLNA INFORMACJA NA TEMAT PROJEKTU:

W projekcie w roku 2010 udział wzięły 353 osoby, w tym 267 kobiet i 86 mężczyzn. W ramach projektu zaoferowano uczestni(cz)kom szeroki wachlarz zajęć, m.in. zajęcia w ramach Klubu Integracji Społecznej (KIS), wsparcie doradcy rodzinnego, animatora lokalnego, prowadzenie grup samopomocowych, treningi kompetencji i umiejętności społecznych, treningi planowania rodziny, warsztaty efektywnego uczenia się, szkolenia i kursy zawodowe, imprezy i spotkania o charakterze integracyjnym, edukacyjnym, sportowym, turystycznym, zajęcia rehabilitacyjne dla osób niepełnosprawnych.

Ponadto w roku 2010 uczestnicy/uczestniczki projektu mogli skorzystać z blisko 50 kursów i treningów, w trakcie których duży nacisk położono na rozwijanie kompetencji życiowych i umiejętności społecznych uczestników/uczestniczek projektu.



PROJEKT W LICZBACH:

Lp	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa w 2010r.	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Ogółem	Stopień realizacji (odsetek)
1	Liczba klientów pomocy społecznej, którzy zakończyli udział w projekcie dotyczącym aktywnej integracji	206	188	56	244	118,45%
2	Liczba klientów pomocy społecznej objętych kontraktami socjalnymi i/lub jego odmianami	303	238	74	312	102,97%
	W tym liczba osób niepełnosprawnych objętych kontraktami	30	25	6	31	103,33%
3	Liczba klientów pomocy społecznej objętych PAL	40	29	12	41	102,50%
4	Liczba zawartych kontraktów socjalnych i/lub jego odmian	303	238	74	312	102,97%
5	Liczba zawartych porozumień w ramach PAL	40	29	12	41	102,50%
6	Liczba pracowników socjalnych zajmujących się etatowo upowszechnianiem aktywnej integracji finansowanych z UE	12	12	0	12	100,00%



O BADANIU EWALUACYJNYM



OKRES REALIZACJI BADANIA EWALUACYJNEGO:

16 listopada 2010 r. – 23 grudnia 2010 r.

CEL BADANIA EWALUACYJNEGO:

ocena w jakim stopniu realizacja działań zakładanych w projekcie przyczyniła się do osiągnięcia jego celów oraz założonych rezultatów wraz z weryfikacją poziomu osiągnięcia wskaźników.



CZYM JEST EWALUACJA:

narzędzie, które służy ocenie realizowanego przedsięwzięcia poprzez odpowiedź na postawione w ramach badania pytania badawcze i przy użyciu odpowiednich kryteriów ewaluacyjnych. Najczęściej ewaluacja realizowana jest w końcowej fazie realizacji projektu (ewaluacja ex – post) i stanowi podsumowanie wdrożonych w jego ramach działań, a raport z badania prezentuje wnioski i propozycje rekomendacji, które mogą być wykorzystane w przyszłości w celu usprawnienia realizacji kolejnych projektów. Taka też sytuacja miała miejsce w przypadku ewaluacji „Systemowego Projektu Aktywizacji – SPA w Bytomiu”



OBSZARY BADAWCZE EWALUACJI:

Ewaluacja „Systemowego Projektu Aktywizacji – SPA w Bytomiu” realizowana była w ramach kilku uzgodnionych przez Zamawiającego i Wykonawcę **obszarów badawczych**, do których należą:

1. ocena wpływu realizowanych działań na uczestników/uczestniczki projektu (kontrakty socjalne/IPU, PAL),
2. ocena wpływu realizacji projektu na otoczenie jego uczestników/uczestniczek, w tym ocena zewnętrzna projektu,
3. ocena sposobu zarządzania projektem (struktury organizacyjnej, zasobów, itp.).

Szczegółowy opis obszarów badawczych został zawarty w **pytaniach ewaluacyjnych**, którym przypisano odpowiednie kryteria ewaluacyjne.



1. Wpływ realizowanych działań na uczestników/uczestniczki projektu (kontrakty socjalne/IPU, PAL)

L.p.	Pytania ewaluacyjne	Kryteria ewaluacyjne
1.1	Jakie wsparcie w ramach projektu uzyskali/ły uczestnicy/uczestniczki? Które z form wsparcia cieszyły się największym zainteresowaniem?	użyteczność trafność
1.2	Czy wsparcie oferowane uczestnikom/uczestniczkom zostało trafnie dopasowane do ich potrzeb?	trafność
1.3	Czy w ramach projektu zostały osiągnięte zakładane rezultaty?	skuteczność
1.4	Czy nastąpiła poprawa sytuacji społeczno – zawodowej uczestniczek/uczestników projektu?	użyteczność skuteczność
1.5	Które formy wsparcia w najwyższym stopniu przyczyniły się do poprawy sytuacji społeczno – zawodowej uczestniczek/uczestników?	użyteczność
1.6	Jak uczestnicy/uczestniczki projektu oceniają przydatność oferowanych form wsparcia?	użyteczność trafność
1.7	Jak uczestnicy/uczestniczki projektu oceniają jakość oferowanych usług?	jakość
1.8	Czy zdobyte w ramach projektu kwalifikacje i umiejętności będą mogły zostać wykorzystane w przyszłości przez uczestników/uczestniczki?	użyteczność



2. Wpływ realizacji projektu na otoczenie jego uczestników/uczestniczek, w tym ocena zewnętrzna projektu.

L.p.	Pytania ewaluacyjne	Kryteria ewaluacyjne
2.1	Czy projekt wpłynął na społeczność lokalną, w której był realizowany? Jeśli tak, to w jaki sposób?	użyteczność
2.2	Co w najwyższym stopniu decyduje o atrakcyjności projektu?	użyteczność jakość
2.3	Jak oceniany jest projekt przez osoby, które nie brały w nim bezpośrednio udziału?	użyteczność



3. Ocena sposobu zarządzania projektem (struktury organizacyjnej, zasobów, itp.).

L.p.	Pytania ewaluacyjne	Kryteria ewaluacyjne
3.1	Jak wygląda struktura organizacyjna/struktura zarządzania projektem?	skuteczność jakość
3.2	Jakie zasoby techniczne, organizacyjne, finansowe zostały zaangażowane w projekt?	skuteczność
3.3	Jakie problemy występowały najczęściej podczas realizacji projektu?	skuteczność
3.4	Jak oceniane jest zaangażowanie i profesjonalizm osób realizujących projekt?	jakość
3.5	Jak oceniany jest poziom współpracy i wymiany informacji między osobami/jednostkami zaangażowanymi w realizację projektu?	skuteczność jakość
3.6	W jaki sposób realizowane są kluczowe zadania w ramach projektu, tj. rekrutacja, informacja i promocja, monitoring, bieżąca ewaluacja? Czy zadania te realizowane są w sposób skuteczny?	skuteczność jakość



4. Dodatkowe pytania ewaluacyjne.

L.p.	Pytania ewaluacyjne	Kryteria ewaluacyjne
4.1	Czy grupy docelowe projektu zostały trafnie dobrane?	trafność
4.2	Czy wskaźniki projektu zostały trafnie oszacowane oraz osiągnięte na zakładanym poziomie?	skuteczność
4.3	Jakie są najważniejsze potrzeby, które powinny zostać zaspokojone, aby realizacja projektów w przyszłości była skuteczna?	skuteczność trafność użyteczność



ZASTOSOWANE METODY I TECHNIKI BADAWCZE:

W celu udzielenia odpowiedzi na postawione pytania badawcze zastosowano następujące metody i techniki badawcze:

- analizę danych zastanych (desk research),
- indywidualne wywiady pogłębione (IDI),
- indywidualne wywiady telefoniczne
- badania ankietowe

Zastosowanie powyższych metod i technik badawczych oraz narzędzi analitycznych pozwoliło na zgromadzenie obszernego materiału badawczego umożliwiającego przeprowadzenie analiz, w tym statystycznych oraz odpowiedzi na zadane pytania badawcze.



NAJWAŻNIEJSZE WNIOSKI Z BADANIA EWALUACYJNEGO



1. Jeśli chodzi o oferowane w ramach projektu formy wsparcia, największym zainteresowaniem uczestników/uczestniczek cieszyły się kursy i szkolenia ukierunkowane na doskonalenie umiejętności zawodowych, a przede wszystkim kursy prawa jazdy.
2. Wsparcie oferowane uczestnikom/uczestniczkom projektu zostało trafnie dopasowane do ich potrzeb. Przy wyborze i określaniu form wsparcia w ramach projektu korzystano również z doświadczeń lat poprzednich, stąd możliwe było dobranie takich narzędzi aktywizacji, które cieszą się popularnością wśród grup docelowych projektu. Indywidualny dobór form aktywizacji społecznej i zawodowej dla każdego uczestnika/uczestniczki z osobna również miał decydujące znaczenie dla właściwego dopasowania wsparcia do uczestników/uczestniczek.



-
3. Według stanu na koniec grudnia 2010 roku wartości wskaźników (rezultatów twardych) zostały oszacowane w projekcie na właściwym poziomie i zostały osiągnięte (liczba kontraktów socjalnych, udział osób niepełnosprawnych w projekcie, liczba osób objętych PAL, liczba osób, które zakończyły udział w projekcie zgodnie z zaplanowaną dla nich ścieżką wsparcia). Rezultaty miękkie odnoszące się do poprawy umiejętności interpersonalnych, podniesienia samooceny oraz kwalifikacji i umiejętności zawodowych zostały oszacowane właściwie i osiągnięte w stopniu wysokim.



4. W większości przypadków, wystąpiła poprawa sytuacji społeczno – zawodowej uczestników/uczestniczek projektu. Respondenci wskazują na zdobycie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych – zdobycie nowych zawodów i umiejętności związanych z poszukiwaniem pracy i przygotowaniem dokumentów aplikacyjnych, a także na wzrost integracji społecznej, zawarcie nowych znajomości, poznanie siebie i poszerzenie swoich zainteresowań, poprawę relacji rodzinnych, wzrost samooceny i poczucia własnej wartości i umiejętności rozwiązywania własnych problemów. Większość respondentów zwraca uwagę na fakt, że dzięki uczestnictwu w projekcie zdobyła nowe umiejętności zawodowe, w mniejszym zakresie nastąpił wzrost integracji społecznej.



5. Poprawa sytuacji zawodowej uczestników/uczestniczek projektu była możliwa przede wszystkim dzięki zastosowaniu w ramach projektu formy wsparcia w postaci szkoleń i kursów zawodowych, poprzez które uczestnicy/uczestniczki zdobyli nowe zawody oraz kwalifikacje i umiejętności niezbędne do ich wykonywania. Do poprawy sytuacji zawodowej przyczyniły się także spotkania z doradcą zawodowym realizowane w ramach KIS, w czasie których uczestnicy/uczestniczki nauczyli się przygotowywać dokumenty aplikacyjne i poznali sposoby efektywnego prezentowania się przed przyszłym pracodawcą w czasie rozmów kwalifikacyjnych o pracę. Do integracji społecznej uczestników/uczestniczek projektu przyczyniły się przede wszystkim zajęcia i wyjazdy, w tym również te organizowane w ramach PAL, m.in. festyny, akcje sprzątania.



6. Zdecydowana większość uczestników/uczestniczek uważa, że formy wsparcia oferowane w ramach projektu są dla nich przydatne w rozwoju społeczno - zawodowym.
7. Jakość oferowanych usług została oceniona przez uczestników/uczestniczki wysoko. W ramach projektu nie występowały problemy i bariery, które wpływałyby na niską jakość oferowanego wsparcia.
8. Zdecydowana większość uczestników/uczestniczek uważa, że formy wsparcia oferowane w ramach projektu są dla nich przydatne, a umiejętności i kwalifikacje zdobyte dzięki uczestnictwu w projekcie są lub będą mogły być przez nich wykorzystywane w codziennym życiu.



9. Programy Aktywności Lokalnej realizowane w Bobrku i Rozbarku funkcjonują w świadomości mieszkańców. Jak wynika z badań, zdecydowana większość osób o nich słyszała, wielu z nich uczestniczyło w działaniach prowadzonych w ramach PAL. Na podstawie zgromadzonego materiału oraz własnego doświadczenia można stwierdzić, że to właśnie Programy Aktywności Lokalnej w największym stopniu wpływają na społeczności lokalne, w których są prowadzone. Przyczyniają się one do poprawy wizerunku dzielnic, ich upiększenia, wzrostu bezpieczeństwa mieszkańców, ograniczenia problemów społecznych (np. alkoholizmu), zaangażowania mieszkańców we wspólne akcje kulturalne i działania społeczne.



10. O atrakcyjności projektu w najwyższym stopniu decydują formy wsparcia pomagające w różnego rodzaju przekwalifikowaniach zawodowych, próbach zdobycia nowego zawodu. Jednym z istotnych elementów tej części działań są kursy prawa jazdy (różnych kategorii), oferowane zarówno młodym, wchodzącym dopiero na „rynek pracy”, jak i osobom dojrzałym. Jest to czasem jeden z niewielu elementów mobilizujących niektórych uczestników/uczestniczki do wzięcia udziału, a następnie pełnego uczestnictwa w projekcie. Kolejnym elementem decydującym o atrakcyjności projektu jest wysoka integracja środowisk. Bezpośrednim odzwierciedleniem tego są działania podejmowane na rzecz dzielnic Bobrek i Rozbark, w ramach PAL. Kolejnym elementem w wysokim stopniu decydującym o atrakcyjności projektu jest różnorodność form wsparcia oraz to, że każda z nich jest darmowa. Dotyczy to zarówno kursów i szkoleń w tym zawodowych, ale także wyjazdów integracyjnych, poradnictwa, festynów, treningów i wielu innych.



-
11. W realizację projektu systemowego zaangażowanych jest wielu pracowników MOPR, jak również dodatkowe osoby zatrudnione w ramach projektu do wykonywania czynności związanych bezpośrednio z jego realizacją. Schemat zarządzania projektem wpisuje się w strukturę organizacyjną MOPR. Skład liczebny zespołu projektowego oraz dwuletnie doświadczenie Ośrodka we wdrażaniu podobnych przedsięwzięć gwarantuje efektywną realizację projektu.
 12. Zasoby techniczne, organizacyjne i finansowe, które zaangażowane zostały w projekt, są wystarczające dla właściwej realizacji projektu i oceniane są pozytywnie przez osoby zaangażowane w projekt.



13. W roku bieżącym nie występowało wiele problemów podczas realizacji projektu systemowego. Zdarzają się drobne problemy organizacyjne, np. późno zatwierdza się wnioski, późno przychodzą środki finansowe, co powoduje opóźnienia w procedurach przetargowych. To z kolei przekłada się na przesunięcia terminów kursów zawodowych i innych działań. Opóźnienia te nie wpływają w znaczącym stopniu na trudności w osiąganiu celów i wskaźników projektu, ale może dochodzić do sytuacji, w której „zachwianiu” ulega budżet projektu i mogą wystąpić problemy w efektywnym wydatkowaniu środków finansowych przeznaczanych na poszczególne formy wsparcia. Innym problemem w realizacji projektu są rezygnacje uczestników/uczestniczek z uczestnictwa w formach wsparcia. Pewną trudność stanowi dla osób realizujących projekt, w tym przede wszystkim pracowników socjalnych, odpowiednie zmotywowanie uczestników/uczestniczek projektu do udziału w nim. Kolejnym problemem, wskazanym przez respondentów jest liczba animatorów lokalnych zaangażowanych w realizację projektu. Na obecną chwilę jest ich w projekcie zbyt mało. Za rozwiązywanie problemów związanych z uczestnikami/uczestniczkami i ich aktywnym uczestnictwem w projekcie odpowiadają przede wszystkim pracownicy socjalni. Pozostałe problemy są na bieżąco rozwiązywane przez zespół koordynujący projekt.



14. Uczestnicy/uczestniczki projektu bardzo wysoko oceniają kompetencje, profesjonalizm pracowników MOPR, jak i osób współpracujących przy realizacji projektu i obsługujących formy wsparcia (w tym, np. trenerów). Uczestnicy/uczestniczki projektu wskazują na następujące cechy: zaangażowanie, pracowitość, sumienność, wysoki poziom empatii, chęć udzielania porad i pomocy, uprzejmość.
15. Poziom współpracy i wymiany informacji jest zadowolający i sprawdza się przy realizacji projektu. Współpraca pracowników w ramach projektu przebiega bardzo dobrze, sporadycznie zdarzają się sytuacje, że ze względu na natłok pracy, część obowiązków pewnych osób muszą przejmować inni pracownicy. Koordynatorzy mają stały kontakt z pracownikami projektu (animatorem lokalnym, koordynatorami terenowymi). Przy realizacji PAL Bobrek i Rozbark do grona osób współpracujących dołączyły osoby związane z dzielnicą, m.in.: policja, straż pożarna, dyrektorzy szkół, administracja oraz parafia.



-
16. Biorąc pod uwagę założenia dla Poddziałania 7.1.1 PO KL oraz sytuację na lokalnym rynku pracy w Bytomiu, należy stwierdzić, że grupa docelowa projektu systemowego została określona we właściwy sposób. Dwuetapowy proces rekrutacji zastosowany w projekcie również przyczynił się do zwiększenia szans na wybór najbardziej właściwych i w odpowiednim stopniu zmotywowanych do udziału w projekcie uczestników/uczestniczek.



REKOMENDACJE NA PRZYSZŁOŚĆ



REKOMENDACJE:

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
1	Mała liczba osób dowiaduje się o projekcie z Internetu, a głównym źródłem wiedzy są bezpośrednio pracownicy socjalni oraz pracownicy MOPR	Proponujemy zintensyfikować działania bezpośredniego promowania projektu w środowiskach, w których jest on wdrażany
2	Jednym z głównych problemów w realizacji projektu są rezygnacje uczestników/uczestniczek z uczestnictwa w formach wsparcia	Należy położyć większy nacisk na etapie rekrutacji do projektu na wybór osób najbardziej zmotywowanych i zdeterminowanych do udziału w projekcie. Szczególne znaczenie powinno mieć w tym zakresie wsparcie psychologów/doradców zawodowych, np. w postaci szkoleń dla osób odpowiedzialnych za rekrutację
3	Uczestnicy/uczestniczki głównie odczuwają pozytywne efekty w zakresie integracji zawodowej, w mniejszym stopniu wzrasta ich integracja społeczna	Rekomendujemy kładzenie większego nacisku na promocję działań z zakresu integracji (aktywizacji) społecznej w miejscach będących najważniejszymi skupiskami ludności w mieście



REKOMENDACJE:

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
4	Aktualnie jeden animator lokalny obsługuje obydwie dzielnice, w których realizowane są PAL	Proponuje się zatrudnienie w ramach projektu dwóch animatorów lokalnych, z których każdy zaangażowany byłby w działania na rzecz jednej z dzielnic, w których realizowane będą PAL
5	W projekcie uczestniczy wiele kobiet, które mają utrudniony udział w formach wsparcia z uwagi na brak opieki nad dziećmi lub osobami zależnymi	Rekomendujemy zaoferowanie w ramach projektu fachowej opieki nad dziećmi lub udzielanie wszystkim uprawnionym uczestnikom/uczestniczkom, chcącym skorzystać z takiej formy wsparcia towarzyszącego, zwrotów kosztów opieki nad dziećmi i/lub osobami zależnymi
6	Zbyt duże liczebnie grupy uczestniczące w formach wsparcia w ramach projektu, w tym PAL, nie sprzyjają dobrej integracji uczestników/uczestniczek	Zaleca się tworzenie w ramach form wsparcia mniejszych liczebnie grup zajęciowo-szkoleniowych, aby usprawnić zarządzanie projektem i ułatwić uczestnikom/uczestniczkom integrację społeczną i zawodową (np. większa liczba grup, ale mniejsze składy osobowe)



REKOMENDACJE:

L.p.	Wniosek	Rekomendacja
7	Zauważono różnice w zaangażowaniu parafii w realizację PAL w Rozbarku oraz Bobrku	Należy podjąć próby aktywnego włączenia przedstawicieli parafii (szczególnie w Rozbarku) w realizację PAL. Można włączyć przedstawicieli parafii do Rady Możliwych (Grupy Razem)
8	Zauważono duży potencjał społeczny wśród otoczenia, jak i pozytywny odzew działań na rzecz dzielnic	Zrealizowanie szerszej liczby różnorodnych działań integracyjnych, a zarazem polepszających wizerunek dzielnicy, np. stworzenie patroli społecznościowych dla poprawy bezpieczeństwa dzielnic, zaangażowanie ludzi przy budowach placów zabaw, gospodarowanie zielenią, itd.



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY



DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ